

« Μόνον στοιχείον τοῦ ἔθνισμοῦ », ἔλεγεν ἐπὶ λέξει ἐν τῷ μνησθέντι λόγῳ του, « εἶνε ἡ θρησκεία, ἀφαιρουμένου τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει πλέον ἔθνος, δὲν ὑπάρχει πλέον γένος, δὲν ὑπάρχει πλέον δεσμός, δὲν ὑπάρχει πλέον οὐδὲν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἐάν, ὁ μὴ γένοιτο, χριστιανοί, ἤθελεν ἀφαιρεθῆ ὁ χαρακτήρ τῆς θρησκείας ἀπὸ τὴν ἐθνότητα τῶν Ἑλλήνων ἄλλο δὲν βλέπω εἰμὴ Φράγκους, εἰμὴ Ἀλβανούς, εἰμὴ Βλάχους, εἰμὴ Ἀθιγγάνους καὶ Γύφτους, ὄχι ποτὲ Ἑλληνας. Τοιαύτης οὐσίας, τοιοῦτου ἀποτελέσματος εἶνε ὁ χαρακτήρ, τὸν ὁποῖον ἡ θρησκεία ἐχάραξεν εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους! Ἐν τίνι λόγῳ ἐγένετο ἡ ἐπανάστασις τοῦ 21; Ἐν τίνι λόγῳ ἐχύθησαν ποταμοὶ αἱμάτων; Ἐν τίνι λόγῳ ἐπανεστάθησαν καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὰ ὅποια οὐδὲν κοινὸν ἔχουν μετὰ τῆς Ἑλλάδος; Καὶ οἱ Σέρβοι, καὶ οἱ Βλάχοι, καὶ οἱ Μολδαυοί, καὶ τὸ Μαυροβούνιον, καὶ ἡ Ἀσία, καὶ ἡ Αἴγυπτος, καὶ ὅπου προσκυνεῖται ὀρθοδόξως ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ὁ Χριστός; Ὅχι βεβαίως διὰ καταγωγὴν, ὄχι δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν διατήρησιν τῆς συνειδήσεως, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν θρησκείαν, τὴν ἐκκλησίαν. . . . Καὶ τοιαύτης οὐσίας τῆς θρησκείας, τολμῶμεν ἡμεῖς νὰ φέρωμεν τὴν παραμικρὰν μεταβολήν, ὥστε ἀπὸ μεταβολῆς εἰς μεταβολήν, νὰ εὐρεθῶμεν μεμωμένοι ἀπὸ ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ὀρθοδόξους χριστιανούς; Καὶ εἶθε, εἶθε νὰ ἦτο ἐλευθερωμένον ὅλον τὸ ἑλληνικὸν τὴν καταγωγὴν γένος. . . . νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν κυρίως ἐκ καταγωγῆς ἐθνότητά μας. Ἀλλὰ δύναται Ἑλλὴν καὶ πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει νὰ εἴπῃ ποτὲ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπηλευθερώθη; Δὲν εἶμεθα τὸ τέταρτον, ἵνα μὴ εἴπω τὸ δέκατον, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, καὶ ἐάν λοιπὸν θέλετε ἀπὸ μεταβολῆς εἰς μεταβολήν ν' ἀπομονώσητε τὴν Ἑλλάδα, παραιτεῖτε καὶ μέλλον, παραιτεῖτε καὶ ἔθνος, παραιτεῖτε καὶ γένος, καὶ ἄλλο δὲν θὰ μείνωμεν εἰμὴ ὀλίγοι, ἐνσασχολούμενοι περὶ τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ὑπὸ τὴν κοιλίαν».

Ὅτε δὲ ὁ κ. Καλλιγᾶς εἶπε μεταφορικῶς αὐτῷ ὁμιλοῦντι ἐκ δευτέρου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ὅτι οἱ θέλοντες ν' ἀναπνεύσουν τὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας ὀφείλουν ν' ἀναβῶσιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ἐξεσφενδόνισε κατὰ προσώπου τοῦ ἀντιπάλου του τάδε:

« Ἡ ἐκφρασις εἶνε ὠραία ἀλλ' ἡ ἰδέα εἶνε ψευδής. Ὁ χριστιανὸς δὲν ἔχει χρέος ν' ἀναβῆ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν διὰ νὰ λάβῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν αὔραν τῆς ἐλευθερίας· διότι αὐτὸ εἶνε ἀντικρὺς ἐναντίον τοῦ Εὐαγγελίου τὸ ὁποῖον κηρύττει, ὅτι, ὅπου πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. Ὅχι λοιπὸν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τὴν σημερινήν, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὑπῆρξέ ποτε ἡ ἐλευθερία ἡ ἐθνικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ, διότι τὸ πάλαι ὑπῆρχον ἐδῶ ἐν Ἑλλάδι, ὅπου τὴν σήμερον εἶθε ἐλεύθεροι, ὑπῆρχον 30,000 πολῖται καὶ 400,000 εἰλώτων δούλων, σκλάβων· καὶ ἂν σεῖς εἶθε ἐλεύθεροι, καὶ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν, δὲν τὸ χρεωστῶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῆς Σιών, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν προῆλθε τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ».

Ἐκτοτε ἐξηκολούθει πολιτευόμενος ὁ Ἰακωβάτος ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ, ἐνθα ἀπερίγραπτον ἐξήσκει μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ ἀδελφῶν γόητρον ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ἐκλεγόμενος βουλευτὴς καὶ πληρεξούσιος. Ἐν τούτοις, ἐκτὸς τῶν οὐχὶ χαλαρῶν σχέσεων, ἃς ὁ παράδοξος ἀνὴρ εἶχε μετὰ τῆς πολιτικῆς, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς θεολογίας, δὲν ἦτο διεζευμένον ἀπὸ τῆς ποιήσεως, ἐξ ἧς ὅμως λίαν ὀψέ, μόλις κατὰ τὸ 1868 ἀπέκτησε τὸ πρῶτον καὶ ὕστατον τέκνον, τοὺς « Ἑλ-

ληνας καὶ Μουζικούς» ἀκριβῆς ἀντίγραφον τοῦ πατρὸς του.

Οἱ Ἑλληνας καὶ Μουζῖκοι, ποίημα σατυρικόν, ἐπλαστουργήθησαν ἀκριβῶς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ποιητοῦ των. Ἀλλόκοτοι τό τε ὕφος, τό τε μέτρον, τὴν τε γλῶσσαν, κυκεωνώδεις ἀλλόμενοι τῆδε κάκεισε, βωμολόχοι, σκανδαλώδεις, συμφύροντες θεοῦς, θνητοὺς βασιλεῖς καὶ Βαλαωρίτας, ἀμφιβάλλομεν ἂν ἐν τοῖς φιλολογικοῖς χρονικοῖς τῆς Ὑψηλίου δύναται ν' ἀνεύρωσιν ἀδελφὸν ἄλλο κ' ἐφάμιλλον αὐτῶν ποίημα. Καὶ εἰς ἐνδειξιν παραθέτομεν ὡδε μικρὸν ἀπόσπασμα.

Ζήτω, ζήτω, ζήτω ὁ γάτος
Γεῶργος ὁ Ἰακωβάτος!
Ζήτω τρίς τοῦ βουλευτῆ!
Ζήτω καὶ τοῦ ποιητῆ!
Ποιητῆς ἀρχαϊκός,
Ποιητῆς ἀλκαϊκός,
Ποιητῆς ἀλμανικός,
Ἐλεγεισοσπφικός,
Καὶ ἀριστοφανικός.
Περσιουδεναλικός,
Ἀριστοδοαντικός,
Ποιητῆς κουργανδικός,
Ποιητῆς μουζικικός·

Χαστουκία τοῦ Ὑπουργείου,
Χαστουκία καὶ τῆς Βουλῆς!
Χαστουκία τοῦ Νομαρχείου,
Χαστουκία τς Ἐπισκοπῆς.

Ὁ Ἰακωβάτος ἀπέθανεν ἰδιωτεύων τῇ 21 Δεκεμβρίου 1882, ἐν τῇ γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει, ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν 67. Καὶ εἶχε μὲν αὐτὸς ἐκλεγῆ βουλευτὴς καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, ἀλλ' ἀποτυχόντων τῶν ἀδελφῶν του, παρητήθη καὶ αὐτός, μὴ δυνάμενος ν' ἀποχωρισθῆ τῆς ὁμοουσίᾳ καὶ ἀδαιρέτου ἀδελφικῆς τριάδος.

Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη, ὅπως καὶ ἐζῆσε· συνεπῆς πρὸς ἑαυτὸν, ἦτοι παραδόξως.

Χριστιανὸς πνεύματι μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ τύποις, ἐτέθη νεκρὸς ἐντὸς σινδόνος καὶ ἀνευ ἱερῶν, ἀνευ ψαλμῶν, ἀνευ ἐξαπτερυγῶν, ἤχη καὶ ἀπετέθη ἐν τῷ μνήματι ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του, ἀπαγγελλόντων τὸ « Χριστὸς ἀνέστη ».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΕΙΟΝ Β. Ν. ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ὅλιγιστοὶ ἴσως ἐκ τῶν δημοσιογραφούντων παρακολουθοῦσι τὰς ἐκάστοτε γινομένας ἐξετάσεις τῆς τε μέσης καὶ κατωτάτης ἐκπαιδεύσεως καὶ οὗτοι περιοριζόμενοι ἐν μικρῷ τινι διαστήρῳ, τοῦτο δὲ ὅπως μὴ παρέλθῃ ἐν ἄκρᾳ σιγῇ ἡ πρόοδος τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἥτις ὅμως ἤρξατο γοργῶ βήματι ἐν παραλλήλῳ χωρῶσα, ἰδίᾳ δὲ ἡ τῆς ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, πρὸς τὴν τῶν γηραιῶν τῆς Ἑσπερίας κρατῶν.

Τούτου λοιπὸν ἕνεκα ἐν τῷ προγράμματι μας ἀνεγράψαμεν ὅτι καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν θέλομεν ἐνσασχοληθῆ διὰ μακρῶν ἐκθέσεων, ὅπερ ἀπὸ τοῦ προπαραλθόντος φύλλου ἤρξαμεθα καὶ σήμερον συνεχίζομεν δημοσιεύοντες τὰς ἐντυπώσεις μας ἐκ τῶν ἐξετάσεων τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ὅπως Παιδαγωγείου ὅπερ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην καὶ ἀκούραστον διεύθυνσιν τοῦ ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑσπερίας τελειοποιηθέντος κ. Β. Βουλγάρως ἐκαλλιέργησεν ἀντάξιον τῶν προσδοκιῶν μας κηπάριον ἐν ᾧ τυχαίως δύναται τις δρέπων πᾶν τὸ προστυχὸν αὐτῷ ἄνθος ἐξ

ἴσου νά κοσμήσῃ τὸν οἶκον τοῦ πολυταλάντου ὅσον καὶ τὸν τοῦ ἐντίμου ἐργάτου τοῦ ἀποζῶντος διὰ τῆς ἐργασίας του.

Ὁ ἀναγνώστης, ὅστις εὐχαρίστως, πιστεύομεν, θέλει παρακολουθήσει τὰς ἐντυπώσεις μας εἰσερχόμενος ἐν τῷ ἄνω παιδαγωγείῳ καὶ θεώμενος τὴν κυψέλην ταύτην τῶν μικρῶν μελισσῶν ἐν ἣ τῶσαι τρυφραὶ ἐλπίδες καλῶν γονέων διατρέφονται μὲ τὰ ὑγιέστερα τῆς παιδείας νάματα, ἐν συγκινήσει θά ἀναμνησθῆ τοὺς γλυκεῖς τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας χρόνους, οἵτινες τόσον πεζῶς διέρρευσαν ἀφήσαντες εἰς ἡμᾶς τόσον πικρὰς ἀναμνήσεις χάρις εἰς τὸ τότε ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, ὥστε πολλοί, πιστεύω, θά ἠύχοντο νά ἐπανευρεθῶσι μίαν ἔτι φορὰν εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν ἡλικίαν, τὴν ἡλικίαν τῶν χαρίτων καὶ τῶν ὀνείρων, ἵνα ἐπαναλάβωσιν ὑπὸ τὴν πατρικὴν τοῦ κ. Βουλγάρεως φροντίδα τὰ στοιχειώδη μαθήματα, ὡς νῦν ἔχουσι.

* *

Μακρὰν λοιπὸν πάσης συμπαθείας διὰ τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦτο θά διατυπώσωμεν ὅ,τι προσκληθέντες ἀπεκοιμίσασμεν ἐκεῖθεν, εἰ καὶ πρὸ ἡμῶν ἐμβριθεὶς καὶ ἐκτενὲς ἄρθρον ἀνέγνωμεν ἐν τινὶ φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος ἅμα δὲ καὶ εἰς ἔγκριτα φύλλα τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς Ἑλλάδος τύπου ἀξίας λόγου ἐξ Ἀθηνῶν ἀλλογραφίας.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἑλληνοπαίδων, κατ' ἐμὲ, οὐ μόνον ἐν τοῖς γραμματικοῖς, ἵνα οὕτω εἴπωμεν, μαθήμασιν ἐγκείται, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς χρησιμεύουσι πρὸς διάπλασιν εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὡς ἡ μουσικὴ, ἡ ποίησις, καὶ ἐν γένει ἡ καλλιτεχνία, τὸ κύριον αὐτὸ ἐλατήριον τῆς καλαισθησίας ἐνός ἔθνους ἰδίως δὲ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐπὶ τῶν ποιητικωτάτων τοῦ ὅπου κορυφῶν ἐνωτίσθη τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ μέλος, μὲ τὰς ὠδὰς τοῦ Πινδάρου, καὶ αἱ ἀδελφαὶ Μοῦσαι ἐκ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ ἱεροῦ Ἑλικῶνος ἐξεσφενδόνθησαν εἰς τὸν ἀτέρμονα ὠκεανόν, βρέφος τὴν καλλιτεχνίαν ὅπερ παραλαβόντες οἱ αἰῶνες μετῆνεγον διὰ πτερυγῶν ἀνέμων τέλειον ἀνδρωθέν εἰς ἔνθα ἵσταται νῦν ἡ παγκόσμιος καλλιτεχνία ὀφειλομένη ὅμως τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐν ἣ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ἀκτίων ἐκοιμήθη τὸ μεγαλεῖόν μας καὶ ἡ ἐφάμιλλος τῶν προγόνων μας πρόδος.

Καὶ διὰ τὴν ἀποδείξω ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν ἔχει σπέρματα φιλομουσίας, πελήσατε κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων τῆς μουσικῆς νά παρακολουθήσητε τὰ πλεῖστα τῶν ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ πλουσιώτατον πρόγραμμα προπάντων τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ κ. Β. Βουλγάρεως ἔχοντος καὶ ποίαν τινα μαγνητικὴν δύναμιν ἀκατάβλητον ἤδη διὰ τὴν ἀγάπην ἦν τοῦτο ἀπολαμβάνει παρ' ὅλης τῆς ἐκλεκτῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας εἶχε συγκεντρώσει εἰς τὰς τρεῖς εὐρείας αἰθούσας τοῦ καταστήματός του, εἰς τὰ δωμάτια, τὸν ἐξώστην, ἀπειρον πλῆθος γονέων, φιλομούσων, λόγιων, δημοσιογράφων, καθηγητῶν, ἐνῶ διηύγαζον ὡς μεσουρανῶν μεγαλοπρεπῆς γαλαξίας παντοῖα εὐώδη καὶ τρυφερὰ ἀνθύλλια ἀποπνέοντα μῦρα καὶ ἀποστάζοντα δρόσον τόσον εὐχάριστον εἰς πολλοὺς κατὰ τὰς ὥρας αὐτὰς τοῦ ἔτους.

* *

Ἀλλὰ ἡ ἑορτὴ αὕτη θά ἦτο ὀλιγώτερον εὐχάριστος ἐὰν τὸ πρόγραμμα μὴ ἦτο ὡς πάντοτε ἀντάξιον τῶν προσδοκιῶν μας, ἐκλεκτὸν εἰς τὰ μουσικὰ τεμάχια ὡς καὶ εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, ἐν ἣ τμηματικῶς ἀπηγγέλησαν τὰ ἀριστα ἔργα οὐ μόνον ὅλων σχεδὸν τῶν ἑλλήνων ποιητῶν ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλοεθνή· βεβαίως ἡ τοιαύτη κατὰ τάξιν καὶ ἡ ἐπιτυχὴς ἐξεύρεσις καταλλήλων ἔργων δι' ἕκαστον μαθητὴν δὲν εἶνε ἐλαχίστη ἐργασία, ὡς πάντες δύνανται νά ὁμολογήσωσι, καὶ οὔτε ἴδιον ἐκάστου. Ὁ κ. Βουλγάρης φαίνεται ὅτι ἀνευρότως καὶ πρὸ πολλοῦ ἀσχολεῖται ἐκτὸς τῶν ἄλλων νεωτέρων παιδαγωγικῶν συστημάτων, καὶ εἰς τὸ μάθημα τοῦτο τὸ ὁποῖον κέκτηται τόσα εὐγενῆ, τόσα χρήσιμα πλεονεκτήματα εἰς τὸν κατόπιν βίον τοῦ ἐπιστήμονος, τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ στρατιώτου, τοῦ δημοσιογράφου.

Τὸ μάθημα τῆς ἀπαγγελίας οὐ μόνον ποιητικῶν τεμαχίων ἀλλὰ καὶ συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος παρασκευάζει τοὺς παῖδας εἰς τὸ ν' ἀποκτήσωσι τὸ σθένος καὶ τὴν εὐτολμίαν, ἵνα χρησιμεύωσιν αὐτοῖς μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πολιτείαν εἰς ἣν θά ἀνήκωσιν εἴτε ὡς δικηγόροι, εἴτε ὡς πολιτικοί, εἴτε ὡς στρατιῶται εἴτε ὡς ῥήτορες.

Ἄλλ' ὡσαύτως δὲν θά ἦρκει ἡ ἐπιτυχὴς ἐξέλεξις τῶν ἔργων ἐὰν μὴ καὶ ἡ ἐκτέλεσις δὲν ἦτο ἐφάμιλλος τῶν κόπων τοῦ διευθύνοντος.

Ὁ Μ. Δ. Σαχτούρης πρῶτος μεταξὺ πάντων, οἱ Γ. Φραντζίδης, Ι. Ψαροῦδας, Ν. Πετσάλης, Ι. Ἀμπανόπουλος, Ἀθ. Λεονάρδος, Ν. Μπότσης, Ἀδελφοὶ Μ. Μελά, Ἀδελφοὶ Βρατσάνου καὶ τόσα ἄλλα παιδιὰ ἀπήγγειλαν μὲ πολὺ θάρρος καὶ καθαρὰν φωνήν.

Ἐπιτυχέστερον ὅμως πάντων ἐξετελέσθη ἡ Ἑλλάς μεγὰλῃ μετ' ἄσματος, ἔργον τοῦ κ. Αἰμ. Εἰμαρμένου, πρῶτον ἤδη διὰ τοῦ κ. Βουλγάρεως εἰσαχθέντων τῶν διαλόγων τούτων κατὰ τὰς ἐξετάσεις. Ἦτο ἀληθῶς συγκινητικώτατον νά βλέπη τις τὰ παιδιὰ τόσον μικρὰ μὲ τόσον ἐνθουσιασμόν νά ψάλλωσιν ἐν τέλει τὸ ἄσμα:

Ζωσθῆτε τάρματα παιδιὰ,
Κι' ἐμβάτε 'ς τὴν ἀράδα,
Κ' ἐμπρός μ' ἑλληνικὴ καρδιά,
Ἐμπρός γιὰ τὴν Ἑλλάδα!

καὶ ἐκ τῶν τριῶν αὐτῶν παιδιῶν ὁ ὁμοιάζων ὡς στρατιώτης μὲ τόσον θάρρος πολέμικόν καὶ παλληκαρίσια ψυχὴν ἦτο ὁ Σπ. Τρίπος μέλλων βεβαίως νά τὰ ζωσθῆ ποτε ἀληθῶς τ' ἄρματα. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν δὲ ταύτην οὐκ ὀλίγον συνετέλεσε καὶ ἡ λαμπρὰ τοῦ ἄσματος σύνθεσις ὀφειλομένη εἰς ἐξαιρετὸν μουσικοδιδάσκαλον τὸν κ. Βένσελ.

Ἐκ δὲ τῶν ξένων γλωσσῶν τὸ ἀριστον πάντων ἦτο ἡ κωμῶδια τοῦ Ourlice La guerison de Pierrot, διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρίστου καθηγητοῦ τῆς γαλλικῆς κ. J. Collare, ὅστις τόσας πολλὰς συμπαθείας ἀπέκτησεν ἐν Ἀθήναις· ἐν αὐτῇ διεκρίθησαν οἱ ἀδελφοὶ Σέρμποι καὶ πρὸ πάντων ὁ Σ. Πράσιнос ὅστις ἐπεσφράγισε τὴν ἑορτὴν δι' ἀπειρῶν χειροκροτημάτων καὶ παρατεταμένου γέλωτος.

Ὁφειλομεν δὲ νά μνημονεύσωμεν καὶ τὴν ἐπιτυχίαν ἐν τῇ ὀργανικῇ μουσικῇ χάρις εἰς τὴν δεσποινίδα Βέσελ, τὸ κ. Βολωνίην καὶ λοιποὺς καθηγητάς. Ἐν τῇ μουσικῇ δὲ διεκρίθησαν ὁ Ν. Βολωνίνης βαίνων ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ πατρὸς του, ὁ Ἀλ. Ἡσαϊλῶφ καὶ Γ. Βούλγαρις.

Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀνωτέρω τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦτο οὔτε ἐν τοῖς μαθήμασιν ὑστερεῖ οὔτε εἰς τὴν ἐν γένει ἐσωτερικὴν διοργάνωσιν τοῦ καταστήματος. Αἱ ἐξετάσεις πάντων τῶν μαθημάτων, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν τοῦ προκαταρκτικοῦ, ἐγένοντο διὰ ζητημάτων κληρουμένων, μέτρον ἀληθῶς λίαν χαρακτηριστικὸν τῆς ἐργασίας ἀπάσης ἧτις δὲν ἐδύνατο νά γενῆ εἰλικρινέστερον.

Οἱ μαθηταὶ καὶ τῶν μικρῶν τάξεων ἐξητάσθησαν εἰς τὴν Τοπογραφίαν, Ὀρυκτολογίαν, Φυσικὴν, Ἱστορίαν, Ἀρχαιολογίαν, εἰς τὰ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου χρήσιμα (θέρμανσις, φῶς, κατοικίαν, περιβολὴν) ἅπαντα δι' εἰκόνας κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Froebel.

Πλὴν δὲ τούτων ὁ κ. Βούλγαρις ἀνὴρ ῥέκτης ἐγκύβας μετὰ πατρικῆς μερίμνης εἰς τὴν μελέτην τῶν πλείστων παιδαγωγῶν καὶ πρακτικῶς ἀντιληφθεὶς τὰ χρήσιμα διὰ τὴν ἑλληνικὴν νεότητα εἰς τὰς κατὰ τὰ διάφορα τῆς Ἑσπερίας μέρη περιοδείας του, λαμβάνει ταῦτα τροποποιῶν καὶ μεταβάλλων αὐτὰ συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν ἑλληνοπαίδων, ἔχων συνεπικουροῦν ἐν τῇ βαρυτάτῃ ταύτῃ ἐργασίᾳ εὐγενεστάτην σύζυγον ἀποδίδουσαν τὰς μητρικὰς θωπείας καὶ περιποιήσεις εἰς τὰ μακρὰν τῶν γονέων τῶν ἐκπαιδευόμενα τέκνα.

Καὶ τὸ συμπέρασμα νομίζομεν εἶνε, ὅτι δεόν νά σφιγξώμεν θερμότερα τὴν χεῖρα τοῦ ἱκανωτάτου διευθυντοῦ κ. Βουλγάρεως καὶ νά συγχαρῶμεν αὐτῷ τε καὶ τῇ ἀξιοτίμῳ συζύγῳ αὐτοῦ, πρὸς οὓς πάντῃ δικαίως ὀφείλεται οὐ μόνον ἡ γενναία ὑποστήριξις τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνισμοῦ ἀλλὰ καὶ ὁ γενικῶς τῆς δημοσιογραφίας ἔπαινος ὅστις εἰλικρινῆς καὶ αὐστηρῶς θά παράσχη μεγίστην ἐκδούλευσιν ἐν τῇ ἐκπαίδευσιν τῶν ἑλληνοπαίδων, διότι πρέπει νά ὁμολογήσωμεν τελευτώντες ὅτι τὸ Παιδαγωγεῖον τοῦ κ. Β. Βουλγάρεως κατέχει ἐν τῇ καθόλου ἐκπαίδευσιν τῶν ἑλληνοπαίδων τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ πάντων.

ΠΟΛΥΣ ΘΟΡΥΒΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΤΙΠΟΤΕ

Ἡ ἐν σελ. 104 εἰκὼν παρίστησι φαιδρὰν ἀστικὴν ἀριστοκρατικὴν συναστροφὴν τῶν τελευταίων χρόνων τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, τὴν ἠθικὴν τῆς ἀπελθοῦσης ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ διευθυντηρίου μετὰ τοῦ ἐπικουρισμοῦ αὐτοῦ, τῶν κομψῶν κυριῶν καὶ τῶν σεμνοτέρων κυριῶν τῶν συνοδευόντων αὐτάς, οἵτινες εἰς ὅλους παιδαριῶδη πράγματα κατηνάλασκον τὸν ἑαυτῶν χρόνον.

Κατὰ τὸν Μαστρογιάννη καὶ τὰ κοπέλια του. Ἡ εὐώδης ἀτμόσφαιρα χαρακτηρίζεται καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν κυριῶν· ὁ εἰς τούτων ἐπήδησεν ἐντὸς τῆς κολυμβήθρας, σύμπασα δὲ ἡ ὁμήγυρις ἐθορύβησε παραχθῆσα· ὁ ἐραστής τῆς δεσποίνης τοῦ κυνὸς ἐκυψε καὶ προσπαθεῖ νά ἀνασῆρῃ τὸν ἀντάρτην ἀπὸ τῶν καχλαζόντων ὑδάτων. Τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ θορύβου πολλοῦ διὰ τὸ τίποτε.

— Ἐλλείψει χώρου, Θεατρικά, περὶ Ζουλοῦ καὶ Βιβλιοκρισίας εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

— Τὸ Ἄον τεύχος ἀνετυπώθη. Οἱ μὴ λαβόντες αὐτό, δεόν νά μᾶς τὸ ἀναγγείλωσιν, ἵνα τοῖς ἀποσταλῆ.